

Protokół

18. posiedzenia, II. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 27. października 1904 r.

Początek o godzinie 7. minut 25 wieczorem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 121.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół siedmiunastego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 27. października 1904 roku, które przydzielono następującym Komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu Ls.: 1.716, 1.724, 1.732, 1.743.

Komisji szkolnej Ls.: 1.717—1.723, 1.725, 1.726, 1.741, 1.744, 1.747, 1.758 do 1.763, 1.766.

Komisji petycyjnej Ls.: 1.745.

Komisji administracyjnej Ls.: 1.765.

Komisji prawniczej Ls.: 1.757.

Komisji gospodarstwa krajowego Ls.: 1.731, 1.736.

Komisji drogowej Ls.: 1.727, 1.742.

Komisji kolejowej Ls.: 1.748, 1.749.

Komisji wodnej Ls.: 1.756.

Po odczytaniu petycji Ls.: 1.725 Gminy Wołoszczyzny pow. Bóbrka o budowę szkoły, przemawia p. Mycielski popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono oddzielnym Komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls.: 1.756 Gminy Dymitrowa dużego o budowę mostu na kanale Dymitrowsko-Młodochowskim, przemawia p. Krempa popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddzielnym Komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych interpelacyj.

Sekretarz p. Lubomirski czyta:

I n t e r p e l a c y a

posła Krempy i towarzyszy do JW Pana Komisarza rządowego.

Członkowie gminy Nagoszyny koło Dębicy wnosili już kilkakrotnie zażalenia do Rady szkolnej krajowej na złe obchodzenie się z działością szkolną ze strony na-

uczyciela tamtejszego Jakóba Gronka. Żałują się, że p. Gronek działkę w szkole bije, hańbiącymi wyrazami przezywa, książki i zeszyty działwie szkolnej niszczy rozgniewany i t. p.

Gdy na zażalenia te interesowani ani odpowiedzi z Rady szkolnej krajowej nie otrzymują, ani żadnego zarządzenia, poskramiającego zapędy p. Gronka nie mogą się doczekać, przeto zwracamy się do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego z zapytaniem:

Jak właściwie ta sprawa stoi, czy i kiedy Rada szkolna krajowa temu anormalnemu stanowi rzeczy w Nagoszynie kres położy.

Lwów, dnia 2. października 1904.

Interpelujący:
Krempa.

Oleśnicki, Stojałowski, Barabasz, Bohaczewski, Ostapczuk, Effinowicz, Kramarczyk, Filip Włodek, Mazikiewicz, Huryk, Szponder, Bojko, Szwed, Skołyśzewski.

I n t e r p e l a c y a

do JWP. Komisarza rządowego w sprawie nierozpisania konkurencji na walący się kościół i budynki parafialne w Potyliczu (pow. Rawski).

Kościół parafialny w Potyliczu, patronatu rządowego jest w zupełnej ruinie. W czasie deszczu woda leje się do środka przez dach i podziurawione sklepienie, które grozi zawaleniem. W jeszcze smutniejszym stanie jest plebania. Miejscowy komitet kościelny wniósł przed 7 laty o rozpisanie rozprawy konkurencyjnej prośbę do c. k. Władzy politycznej. Ponieważ kuratorem jest rząd i potrzeba dla tej przyczyny pozwolenia Ministerstwa na rozpisanie konkurencji — sprawa odwlekła się niewiadomo z czyjej winy. Zanależy, że budynki parafialne i kościół coraz więcej niszczejają i obliczono, że teraz koszt restauracji będzie 4 razy większy, aniżeli przed 7 laty, kiedy parafia żądała restauracji. Parafianie potyliccy narzekają,

odgrają się przejściem na grecki obrządek itd.

Wobec tego zapytują się podposani:

a) kiedy już c. k. Rząd zgodzi się na rozpisanie konkurencji?

b) i czy przyjmie na siebie zwiększenie wydatków konkurencyjnych, powstałe wskutek nieuzasadnionej zwłoki w przeprowadzeniu rozprawy konkurencyjnej ze strony c. k. Rządu?

Lwów dnia 27. października 1904.

Interpelujący:
Wilczkiewicz w. r.

Vayhinger, Brunicki, Kl. Dzeduszycki, Skołyśzewski, Ochrymowicz, Gniewosz, Borkowski, Kramarczyk, Sękowski, Szponder, Cielecki, Szwed, Tomaszewski, Potoczek, Mazikiewicz.

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego w sprawie niezapłacenia należności konkurencyjnej na restaurację kościoła w Muszynie przez c. k. Dyrekcję domen i lasów we Lwowie.

W roku 1897 przeprowadzono restaurację kościoła w Muszynie drogą konkurencji parafialnej. Orzeczeniem c. k. Starostwa w Nowym Sączu z dnia 17. października 1897 l. 22.156, zatwierdzonem przez Wysokie c. k. Namiestnictwo we Lwowie, obowiązany był fundusz religijny, jako patron kościoła w Muszynie zapłacić kwotę 2.192 K.

Siedm lat zwleka fundusz religijny z tą zapłatą, a proboszcz miejscowy nie mogąc restauracji przewlekać w tak długie lata, pożyczyl na lichwiarskie procenta kwotę 2.192 K i obecnie czeka na zwrot swoich pieniędzy bezskutecznie.

Ponieważ w dodatku ks. proboszcz w Muszynie zapadł ciężko na zdrowiu i niema się czem ratować w chorobie, dlatego podpisani zapytują Wysoki c. k. Rząd:

a) czy wie o tem odciąganiu zapłaty należności konkurencyjnej na restaurację kościoła w Muszynie oraz

b) co zamyśla zrobić, aby zaraz ta kwota 2.192 K dostała się do rąk chorego proboszcza w Muszynie?

Lwów dnia 27. października 1904.

ks. Wilczkiewicz
interpelujący.

Szponder, Skołyśzewski, Ochrymowicz, Sękowski, A. Brunicki, Borkowski, Kl. Dzieduszycki, Potoczek, Mazikiewicz, Kramarczyk, Szwed, Wład. Gniewosz, Vayhinger, Tomaszewski, Cielecki.

Sekretarz p. Mazikiewicz czyta:

I n t e r p e l a c y a
do c. k. Rządu.

W Husiatynie prowadzi od kilku lat Pinkas Kapeller razem z swoim synem Dawidem Kapellerem i drugimi swoimi synami niekoncessyonowane biuro emigracyjne, obliczone mianowicie na emigrantów z Rosyi, a szczególnie emigrantów-żydów.

Organizacya tego biura sięga w głąb Rosyi. Żandarmerya i straż pograniczna rosyjska pozostaje w rękach Kapellerów, którzy drogą przekupstwa umożliwiają rosyjskim emigrantom przejście przez granicę bez paszportu, a gdy tak przemyceni emigranci dostaną się w ręce Kapellerów, wtedy rozpoczyna się straszny wyzysk tych ludzi, którzy stają się ofiarą uieludzkiej eksploatacyi.

Kapellerzy będąc panami całego losu emigrantów, którzy popadli w ich ręce, każą im przedewszystkiem płacić sobie wielkie taksy za umożliwienie przejścia przez granicę, monopolowe ceny za pomieszkanie i wikt, a w końcu Kapellerzy z góry pobierają od nich zupełnie dowolną opłatę za kartę okrętową, wyznaczając im równocześnie zupełnie według swojej woli linię jazdy. Przytem mieniają im Kapellerzy pieniądze zupełnie wedle dowolnego przez siebie ustanowionego kursu. Każdy spór bezbronnych ofiar przelamują Kapellerzy groźbą, że każą je odstawić napowrót do Rosyi. Kapellerzy odbierają od emigrantów ich papiery, zanoszą sami te

papiery do starostwa, a starostwo nie zwraca tych papierów nikomu tylko Kapellerom, lub tylko za ich pozwoleniem.

Ponieważ Kapellerzy tym sposobem stali się zupełnie bezprawnie ogromną agencją emigracyjną i pierwszorzędnymi potentatami w mieście i powiecie, ponieważ dzieje się to wszystko pod okiem i za wiadomością c. k. Starostwa w Husiatynie, które o tem przemyśle Kapellerów nie tylko wie, lecz widocznie ten przemysł wspiera, niechcąc nikogo innego przypuścić do udzielenia mu koncesyi na biuro pośrednictwa, chociaż zgłaszali się o to kandydaci o kwalifikacyach zupełnie odpowiednich, ponieważ w końcu w całym kraju wogóle instytucjom i osobom poważanym i kwalifikowanym założenia takich biur odnawia się, a wszędzie pomimo tego biura żydowskie albo otrzymują koncesye, albo bez koncesyi jawnie operują, zapytują podpisaní:

1. Czy Wysoki Rząd wie o niekoncessyonowanym biurze emigracyjnym w Husiatynie, prowadzonym przez Kapellerów?

2. Jak usprawiedliwi Wysoki Rząd tolerowanie i wspieranie tego biura i prowadzonego przez nie wyzysku przez c. k. Starostwo w Husiatynie?

3. Jakim sposobem zamyśla Wysoki Rząd zapobiedz na przyszłość podobnym bezprawiom?

Oleśnicki
interpelant.

Bohaczewski, Staruch, Szajer, Mazikiewicz, Effinowicz, Szwed, Krempe, F. Włodek, Potoczek, Huryk, Barabasz, Ostapczuk, Korol, Mogilnicki, Kramarczyk.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. krajowego Komisarza rządowego.

W powiecie rawskim w kilku gminach wybucha zaraza pyskowa u bydła i nierogacizny, wskutek czego — jak donoszą — zamknęło c. k. Starostwo w Rawie cały powiat i obrót bydłem rogatym i nierogacizną jest wzbronionym.

Ponieważ nie cały powiat, lecz tylko kilka gmin jest objętych tą zarazą, dlatego może byłoby odpowiedniem, ażeby tylko te gminy, w których zaraza wybuchła, lub ewentualnie tylko graniczące z niemi były zamknięte, a reszta wolne.

Zapytujemy dlatego c. k. Komisarza krajowego, czy znaną mu jest powyższa okoliczność i czy nie byłby c. k. Rząd skłonny w celu ulgi dla ludności powiatu rawskiego odosobnić te gminy w których zaraza wybuchła, a dla gmin zarazą nieobjętych targi otworzyć?

Mazikiewicz
interpelant.

Szajer, Kramarczyk, Ochrymowicz, Staruch, Bohaczewski, Korol, Mogilnicki, Oleśnicki, Potoczek, Huryk, Effinowicz, Glidziuk, Szponder, Krempa, F. Włodek.

Marszałek oznajmia, że interpelacye te odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

„Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Tuchowa na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i od piwa“.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie m. Tuchowa na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Tuchowa zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca r. 1910 opłaty gminnej od niżej poszczególnionych napojów w gminie wyrabianych lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1. Od jednego hektolitra stu-stopniowego alkoholu po 11 koron.

2. Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych jako to: rozolisu, likieru, rumu, araku, koniaku i t. p. bez względu na ilość zawartego w tych napojach alkoholu po 11 koron.

3. Od jednego hektolitra piwa po 2 koron.

Art. II.

Do uiszczania powyższych opłat obowiązani są wszyscy, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumpcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, czy to na własny użytek, czy też na sprzedaż.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina m. Tuchów.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 r. Dz. pp. Nr. 120. część II., wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. VI.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VII.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w Tuchowie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina porozumieć się z c. k. Dyrekcją galicyjskiego funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Tuchowie.

Gdyby jednak do porozumienia nie przyszło, wolno gminie za zezwoleniem Wydziału krajowego prowadzić pobór

tych opłat we własnym zarządzie lub wydzierżawić w drodze publicznej licytacji.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej w Rawie ruskiej koncesji do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Rawa ruska—Niemirów.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały :

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Rawie ruskiej koncesji do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Rawa ruska-Niemirów

Art. I

Radzie powiatowej w Rawie ruskiej nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Rawa ruska-Niemirów pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie, z zastrzeżeniem zastosowania postanowień zawartych w §§ 14. i 35 ust. 3. ustawy drogowej z dnia 5. lipca 1897 (dz. u. kr. Nr. 43.)

Art. II.

Oplatę myta pobierać należy na dwóch rogatkach według następującego wymiaru :

I. na rogatce w Rawie ruskiej :

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 8 (ośm) h.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) h.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 2 (dwa) h.

II. na rogatce w Hucie obedyńskiej :

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) h.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h.

Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc obowiązującą uchwała sejmowa zatwierdzona najwyższem postanowieniem z dnia 7. lutego 1902 (Nr. 25. dz. u. kr.) którą nadane było Radzie powiatowej w Rawie ruskiej prawo do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Rawa ruska-Niemirów na jednej rogatce.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świny do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem

głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu obszarom dworskim w Kutyskach i Ostrej koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Dniestr między Kutyskami i Ostrą.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarom dworskim w Kutyskach i Ostrej koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Dniestr między Kutyskami i Ostrą.

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się obszarom dworskim w Kutyskach i Ostrej prawo do pobierania myta od przewozu przez rzekę Dniestr między Kutyskami i Ostrą, pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego w dobrym stanie, własnym kosztem, z zastrzeżeniem, że analogicznie do postanowień zawartych w §. 38. ust. 12. ustawy drogowej z dnia 5. lipca 1897 (dz. u. kr. Nr. 43.) w razie niedopełnienia powyższego warunku, uprawniony będzie Wydział powiatowy do objęcia, za zgodą politycznej władzy powiatowej, przedmiotu omyconego w bezpośredni zarząd własny na koszt i niebezpieczeństwo obszarów dworskich w Kutyskach i Ostrej.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 12 (dwanaście) h.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 6 (sześć).;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 3 (trzy) h.;

d) od jednej osoby, wyjąwszy woźnicę przy zaprzęgu i wierzchem jadącego 6 (sześć) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zastosowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejsze.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Rzemieniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Wisłokę pod Rzochohem.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Rzemieniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Wisłokę pod Rzochohem.

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się obszarowi dworskiemu w Rzemieniu powiatu Mieleskiego, prawo do pobierania myta od przewozu przez rzekę Wisłokę pod Rzochowem pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego w dobrym stanie, własnym kosztem, z zastrzeżeniem, że — analogicznie do postanowień zawartych w §. 38. ust. 12. ustawy drogowej z dnia 5. lipca 1897 (dz. u. k. Nr. 43.) — w razie niedopełnienia powyższego warunku, uprawniony będzie Wydział powiatowy, do objęcia za zgodą politycznej władzy powiatowej, przedmiotu omyconego w bezpośredni zarząd własny na koszt i niebezpieczeństwo obszaru dworskiego w Rzemieniu.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

1. przy każdym wozie od 1 bydłęcia zaprzęzonego 4 (cztery) h.;
2. od bydłał przepędzanych:
 - a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła muła 4 (cztery) h.;
 - b) od pięciu świń albo cieląt 2 (dwa) h.
 - c) od dziesięciu owiec 2 (dwa) h.;
3. od jednej osoby, wyjąwszy woźnicę przy zaprzęgu i wierzchem jadącego 4 (cztery) h.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Probostwo w Rzochowie jest wolne od opłaty myta.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej, lub o znizeniu tejsze.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

S p r a w o z d a n i e

Komisji gminnej o wniosku p. Brunickiego w sprawie uwolnienia gmin od wydatków w gotówce, ponoszonych przy współdziałaniu gmin w sprawach wojskowych.

Sprawozdawca p. Brunicki uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek Komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie przeprowadził uwolnienie gmin od wydatków w gotówce ponoszonych z polecenia władz, przy współdziałaniu gmin w sprawach wojskowych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek Komisji.

Następuje:

S p r a w o z d a n i e

Komisji drogowej o wniosku p. Oleśnickiego w sprawie budowy mostu na rzece Stryju w Kruszelnicy kosztem funduszów krajowych.

Sprawozdawca p. Wiśniewski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek Komisji:

Wniosek posła Oleśnickiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu celem ponownego traktowania z interesowanymi stronami i ewentualnego załatwienia po myśli uchwał sejmowych z dnia 22. stycznia 1885 i 1. lutego 1896.

A zarazem dodaje:

Tem samym załatwioną została petycja Ls. 1192.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek Komisji.

Następuje:

Spr a w o z d a n i e

Komisji prawnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1 listopada 1902 po koniec czerwca 1904.

Sprawozdawca p. Fruchtmann uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski Komisji:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. za czas od 1. listopada 1902 po koniec czerwca 1904.

II. Sejm ponawia w całej osnowie uchwałę swoją z d. 19 października 1903 wzywającą c. k. Rząd, aby:

a) zarządził bezzwłoczne otwarcie Sądu obwodowego w Czortkowie i Sądu obwodowego w Jabłonowie, które już cesarskim rozporządzeniem z dnia 18 września 1899 są ustanowione;

b) po myśli uchwał sejmowych z dnia 15. lutego 1897, 10. marca 1899 i 28 kwietnia 1900 roku poczynił jak najspieszniej przygotowania do utworzenia Sądów obwodowych w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielecu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież Sądów powiatowych w Baranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach Nowych, Uścieirykach i Zawałowie, tak, iżby corocznie przynajmniej jeden Sąd obwodowy i dwa Sądy powiatowe w życie wprowadzone być mogły i wzywa ponownie c. k. Rząd, o wykonanie tej uchwały.

III. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby przeprowadził zmianę istniejącej ustawy o kwaterunku c. k. żandarmeryi w tym duchu, iżby kwaterunek ten i koszta z tem połączone były ponoszone przez c. k. Skarb państwa, albo przynajmniej, ażeby fundusz krajowy był obowiązany przyczynić się do tych kosztów tylko pewną proporcjonalną kwotą.

IV. Wzywa się c. k. Rząd ponownie, ażeby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych, uwzględniano przemysł krajowy.

V. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd ażeby jak najrychlej w drodze konstytucyjnej przeprowadził reformę postępowania sądowego w sprawach niespornych.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd:

i. by ściśle nadzorował postępowanie c. k. żandarmeryi i pociągnął do surowej odpowiedzialności tych żandarmów, którzy dopuszczają się czyto ograniczenia, czy naruszenia praw obywatelskich, mieszkańców kraju, lub nieodpowiednio do przepisów obowiązujących regulaminów traktują strony i

2. by ściśle przestrzegał, by współdziałanie żandarmów w śledztwach i dochodzeniach karnych nie wychodziło poza granice wyznaczone temu współdziałaniu ustawą o postępowaniu karnem;

3. o uzupełnienie regulaminu służbowego c. k. Żandarmeryi postanowieniem, wedle którego przesłuchanie osób o czyn karygodny podejrzanych, jak i świadków o ile takowe musi być przeprowadzonym przez Żandarmeryę — powinno się odbywać zawsze w obecności naczelnika gminy lub członka zwierzchności gminnej odnośnej gminy, przez tego naczelnika oznaczonego.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wpłaconą z ryczałtów na potrzeby posterunkowe żandarmeryi oszczędność 100 tysięcy koron uważał jako własność funduszu krajowego i jako taką policzył przy asygnowaniu dalszych ryczałtów na cele kwaterunkowe.

Izba popiera rezolucję p. Oleśnickiego.

Przemawia p. Komisarz rządowy wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Przemawia p. Kramarczyk i stawia następującą rezolucję:

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby pertraktacje spadkowe z urzędu c. k. Sądy powiatowe przeprowadzały a nie Notaryaty, jak obecnie w wielu miejscach jeszcze się to praktykuje.

Izba popiera rezolucję p. Kramarczyka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1. listopada 1902 po koniec czerwca 1904.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek I. Komisji.

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm ponawia w całej osnowie uchwałę swoją z dnia 19. października 1903 wzywającą c. k. Rząd, aby:

a) zarządził bezzwłocznie otwarcie Sądu obwodowego w Czortkowie i Sądu powiatowego w Jabłonowie, które już cesarskim rozporządzeniem z dnia 18. września 1899 są ustanowione;

b) po myśli uchwał sejmowych z dnia 15. lutego 1897, 10. marca 1899 i 28. kwietnia 1900 roku poczynił jak najspieszniej przygotowania do utworzenia Sądów obwodowych w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież Sądów powiatowych w Baranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach i Zawałowie, tak, iżby corocznie przynajmniej jeden Sąd obwodowy i dwa Sądy powiatowe w życie wprowadzone być mogły i wzywa ponownie c. k. Rząd o wykonanie tej uchwały.

Przemawia p. Szwed i stawia następującą rezolucję:

lit. c) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 6. lutego 1895, z dnia 15. lutego 1897, następnie z dnia 28. kwietnia 1900 i z dnia

6. lipca 1901 przyspieszył utworzenie c. k. Sądu powiatowego w Jeleśni.

Izba popiera powyższą rezolucję p. Szweda.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i oświadcza, że sprzeciwia się umieszczeniu tej rezolucji p. Szweda w tem miejscu, następnie zgadza się na tę rezolucję jako dodatkową.

Marszałek zapytuje p. Szweda, czy zgadza się, aby rezolucję jego uważać za dodatkową osobną, a nie jako uzupełnienie wniosku II-go Komisji.

P. Szwed oznajmia, że zgadza się aby jego rezolucję uważać jako osobną dodatkową rezolucję:

Izba uchwała wniosek II. Komisji.

Sprawozdawca czyta:

III. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby przeprowadził zmianę istniejącej ustawy o kwaterunku c. k. żandarmeryi w tym duchu, iżby kwaterunek ten i koszta z tem połączone były ponoszone przez c. k. Skarb państwa, albo przynajmniej, ażeby fundusz krajowy był obowiązany przyczyniać się do tych kosztów tylko pewną proporcjonalną kwotą.

Izba uchwała wniosek III. Komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

IV. Wzywa się c. k. Rząd ponownie, ażeby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych, uwzględniano przymysł krajowy.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek IV. Komisji.

Sprawozdawca czyta:

V. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, by jak najrychlej w drodze konstytucyjnej przeprowadził reformę postępowania sądowego w sprawach niespornych.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek V. Komisji.

P. Oleśnicki odczytuje swe rezolucje, wezwany do tego przez Marszałka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca oświadczając, że imieniem

Komisji sprzeciwia się rezolucji IV. p. Oleśnickiego, następnie wnosi na odesłanie wszystkich tych rezolucyj p. Oleśnickiego do Komisji prawniczej.

Izba uchwała odesłanie wszystkich I—IV. rezolucyj p. Oleśnickiego do Komisji prawniczej.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Kramarczyka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała powyższą rezolucję p. Kramarczyka.

Następnie uchwała Izba bez rozprawy rezolucję p. Szweda, którą Marszałek poprzednio odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem 1. popierania sadownictwa, 2. zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

Sprawozdawca p. Gniewosz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski Komisji:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 23. września 1904 LW. 94.241/904 przyjmuje się do wiadomości.

2. Petycje Towarzystwa rolniczego okręgowego w Jasle Ls. 112/904 i Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego w Wieliczce Ls. 1.022/904 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i uwzględnienia.

Tem załatwione zostały petycje Ls. 112 i 1.022 ex 1904

Przemawia p. Wilczkiewicz i stawia następujące rezolucje:

I. Wzywa się Rząd, aby spowodował zwinięcie kursów sadowniczych dla nauczycieli a wprowadził regularną naukę sadownictwa na IV. roku seminariów nauczycielskich — w miarę, jak znajdują się fachowe siły nauczycielskie.

II. Wydział krajowy zastanowi się nad tem, które odmiany w nieprzekraczalnej

liczbie piętnastu należy hodować i niemi obsadzać drogi krajowe, powiatowe i gminne I. kl. — oraz przyłożyć starań, aby ustalić nazwy pomologiczne.

Izba popiera powyższe rezolucje p. Wilczkiewicza.

Przemawia p. Tadeusz Cieński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała w rozprawie szczegółowej bez rozprawy wnioski 1 i 2 Komisji, które p. sprawozdawca po kolei odczytuje.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Wilczkiewicza i otwiera nad niemi rozprawę.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi na odesłanie I. rezolucji p. Wilczkiewicza do Komisji szkolnej, a II. rezolucji tegoż posła się sprzeciwia

Izba uchwała przekazanie rezolucji I-ej p. Wilczkiewicza Komisji szkolnej, a II-gą rezolucję odrzuca w oddzielnem głosowaniu.

Następuje:

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o wniosku rektora szkoły politechnicznej Syroczyńskiego w sprawie kwalifikacji technicznych urzędników w Wydziałach powiatowych i 30 miastach w Galicyi.

Sprawozdawca p. Jabłoński uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski Komisji:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, o ile Rady miast 30 i Rady powiatowe mianują technicznymi urzędnikami osoby nieukwalifikowane.

II. Jakiego są takiego postępowania skutki.

III. Aby wynik swych badań i wnioski z tego wypływające na najbliższej sesji przedłożył.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. Syroczyński.

Przemawia p. Czartoryski.

Przemawia p. Skołyśzewski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Łazarzski i Czarortorski.

Przemawia zapisany do głosu p. Łazarzski.

Przemawia zapisany do głosu p. Czarortorski.

Przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—III. Komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o wnioskach Wydziału kraj. w przedmiocie zmiany etatu posad i płac służby lekarskiej i administracyjnej z powodu rozszerzenia krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Sprawozdawca p. Laskowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwałę sejmową z 25. maja 1875 r., ustanawiającą etat posad i płac kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie zmienia się częściowo jak następuje:

I. Etat posad.

A. w poz. 2.: Dziewięciu lekarzy doktorów medycyny, mianowicie: trzech prymaryuszy, trzech sekundaryuszy, jeden asystent stały i dwóch asystentów mianowanych na dwa lata.

C. w poz. 3.: Trzech pisarzy. Jako poz. 4.: Dozorca domów.

II. Etat płac.

W poz. 1. Dyrektor:

- a) płaca 6.000 kor.;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem;
- c) wikt I. kl., względnie relutum;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 600 kor.

Jako poz. 4 a) Asystent:

- a) płaca 1.500 kor.;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem;
- c) wikt I. kl., względnie relutum;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 200 kor.

Jako poz. 4 b) Asystenci:

- a) płaca 1.400 kor.;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem;
- c) wikt I. kl., względnie relutum;

Jako poz. 9. Dozorca domów:

- a) płaca 1.260 kor.;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem;
- c) wikt II. kl.; względnie relutum;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 160 kor.

Wskutek powyższej uchwały, uzupełniającej uchwały Sejmu krajowego z 19. października 1878, 17. października 1888, 21. września 1892, 7. lutego 1895 i 27. marca 1899, zmieniony etat posad i płac służby lekarskiej i administracyjnej kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie opiewa odtąd jak w załączniku.

E t a t

posad i płac krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

I. Etat posad.

A. Zarząd i służba lekarska.

1. Dyrektor ze stopniem doktora medycyny, posiadający wykształcenie teoretyczne i praktyczne w psychiatrii, pełni obowiązki naczelnego lekarza.

Przy obsadzaniu posady dyrektora wolno Wydziałowi krajowemu nie zważać na wiek §. 3. ustawy służby krajowej wymagany.

2. Dziewięciu lekarzy doktorów medycyny, mianowicie: trzech prymaryuszy, trzech sekundaryuszy, jeden asystent stały i dwóch asystentów mianowanych na dwa lata.

B. Służba duchowna.

1. Jeden kapelan obrz. rzym. kat.
2. Jeden kapelan obrz. gr. kat.

C. Służba administracyjna.

1. Rządca.
2. Dwóch oficjałów.
3. Trzech pisarzy.
4. Dozorca domów.
5. Maszynista.

D. Służba niższa.

1. Woźny.
2. Oddźwierny przy furcie zakładowej.
3. Oddźwierny przy bramie wjazdowej.

II. Etat plac.

1. Dyrektor :

- a) płaca 6.000 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) wikt I. kl., względnie relutum ;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 600 kor.

2. Prymaryusze :

- a) płaca po 3.000 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) wikt I. kl., względnie relutum ;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 400 kor.

3. Sekundaryusze :

- a) płaca po 2.000 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) wikt I. kl., względnie relutum ;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 300 kor.

4 a) Asystent stały :

- a) płaca 1.500 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) wikt I. kl., względnie relutum ;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 200 kor.

4 b) Asystenci :

- a) płaca po 1.400 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) wikt I. kl., względnie relutum.

5. Kapelani :

- a) płaca po 800 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) wikt II. kl., względnie relutum ;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 100 kor.

6. Rządca :

- a) płaca 2.520 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) wikt I. kl., względnie relutum ;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 400 kor.

7. Oficjałowie ;

- a) płaca po 2.220 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) trzy dodatki pięcioletnie po 300 kor.

8. Pisarze :

- a) płaca po 1.260 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem ;
- c) wikt II. kl., względnie relutum ;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 160 kor.

9. Dozorca domów :

- a) płaca 1.260 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;

- c) wikt II. kl., względnie relutum ;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 160 kor.

10. Maszynista :

- a) płaca 1.200 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) wikt II. kl., względnie relutum ;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 100 kor.

11. Woźny :

- a) płaca 1.000 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) dodatek na ubiór 100 kor. ;
- d) dodatki pięcioletnie po 60 kor.

12. Odźwierny przy furcie zakładowej :

- a) płaca 1.000 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem ;
- c) dodatek na ubiór 100 koron ;
- d) dodatki pięcioletnie po 60 kor.

13. Odźwierny przy bramie wjazdowej :

- a) płaca 1.000 koron ;
- b) pomieszkanie z opałem i światłem
- c) dodatek na ubiór 100 koron ;
- d) dodatki pięcioletnie po 60 kor.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek Komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie projektu ustawy o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

Sprawozdawca p. Sala uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji: sprostowawszy poprzednio omyłki druku, a mianowicie: na str. 1. sprawozdania w 2 ustępie po słowie: „oprócz“ dodać słowo: „względów“; na tejże stronie w drugim ustępie opuścić ostatnie słowa: „z wszelką ścisłością i energią“, w §. 11. po słowie „ubogich“ dodać słowo: „tych“, w §. 17. wierszu pierwszym opuścić „i 12“ a między cyfrą 10 i 11 dodać „i“ następnie oświadczą, że komisya do §. 17 dodaje następujący ustęp ostatnia alinea: „Do przeprowadzenia dochodzeń karnych z powodu przekroczeń niniejszej ustawy popełnianych na drogach rządowych powołane są wyłącznie polityczne władze powiatowe do których też należy

wnosić doniesienia wspomniane w drugim ustępie §. 13^a; następnie w drugim wierszu z góry drugiego ustępu §. 9 zamiast słów: „do 4 do 20^a” ma być: „od 4 do 20^a” a w §. 13 w czwartym ustępie w trzecim wierszu z góry zamiast: „odpowiedzialności” ma być: „odpowiedzialności”.

Wysoki Sejm raczy powziąć następujące uchwały:

I. Sejm uchwała załączony projekt ustawy o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, by polecił i dopilnował, ażeby c. k. żandarmerya obowiązki tą ustawą na nią włożone, wypełniała z całą ścisłością i energią.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Ustawa o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia roku następującego po jej ogłoszeniu w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych, z którym to dniem utracą moc obowiązującą dotyczące przepisy istniejące, o ile nie zgadzają się z postanowieniami niniejszej ustawy.

Art. II.

Ustawa niniejsza nie obowiązuje w obrębie gminy miasta Lwowa i Krakowa.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

§. 1.

Wzdłuż wszystkich dróg krajowych, powiatowych, gminnych I. klasy i pu-

blicznych dojazdów kolejowych, mają być posadzone i utrzymane po obu stronach drogi, a w miejscach, gdzie szerokość drogi na to nie pozwala, przynajmniej po jednej stronie rzędy drzew.

Wyjątek stanowią części dróg wiodące przez osady gęsto zabudowane i przez lasy.

Jakie jeszcze inne wyjątki dopuszczone być mogą ze względu na położenie i potrzeby drogi i z uwagi na kulturę gruntów sąsiednich, postanowi w każdym poszczególnym wypadku Wydział krajowy co do dróg pozostających w jego zarządzie, a Wydziały powiatowe co do wszystkich innych w ustępie 1. wymienionych dróg.

§. 2.

Drzewa przydrożne sadzone być mają z reguły na burtach drogi. Tylko w wypadkach, gdzie względy komunikacyjne ten sposób obsadzania drogi drzewami wykluczają, mają być rzędy drzew przydrożnych umieszczone po za rowami drogi.

W myśl tej zasady postanowią władze, zarządzające drogą, czy rzędy drzew przy tej drodze mają być posadzone, względnie uzupełnione na burtach drogi, czy też po za rowami.

§. 3.

1. Obowiązek sadzenia i utrzymywania drzew na burtach drogi ciąży na władzy zarządzającej drogą

2. Drzewa poza rowami drogowymi obowiązana jest również posadzić i utrzymać władza zarządzająca drogą, jeżeli poza rowem drogowym istnieje pas gruntu przydrożnego, będącego własnością drogi, przynajmniej 60 centymetrów szeroki.

3. Gdzie gruntu przydrożnego, będącego własnością drogi przynajmniej w rozmiarze powyżej podanym niema, obowiązany jest posadzić i utrzymać drzewa przydrożne właściciel gruntu, przyległego do rowu drogi, w terminie i na miejscach, które oznaczają organa wykonujące zarząd drogi (służba drogowa). Gdyby właściciel gruntu przydrożnego mniemał, że po-

sadzenie drzew w miejscach, oznaczonych przez organa wykonujące zarząd drogi, zagraża kulturze jego gruntu, ma prawo wnieść przedstawienie do Wydziału krajowego w terminie dni 14 od dnia zawiadomienia, o ile grunt jego przylega do drogi będącej w zarządzie kraju, a do Wydziału powiatowego w takim samym terminie, o ile grunt przylega do jednej z innych dróg autonomicznych w §. 1. ustęp 1. wymienionych. Od orzeczenia tych władz nie przysługują prawo dalszego odwołania.

§ 4.

Gdyby w terminie przez organa wykonujące zarząd drogi oznaczonym, względnie w razie wniesienia przedstawienia w terminie podanym w orzeczeniu wydanym przez władze w §. poprzednim wymienione, właściciel gruntu do polecenia posadzenia drzew przydrożnych się nie zastosował (§. 6), posadzi zarząd drogi drzewa przydrożne na koszt właściciela gruntu. W ten sam sposób postąpi zarząd drogi w wypadku, gdyby właściciel gruntu przydrożnego nie posadził drzew na miejscu takich drzew, które wskutek polecenia zarządu drogi już raz posadzone zniszczały lub wycięte zostały. Koszta poniesione przez zarząd drogi na sadzenie drzew w zastępstwie opornego właściciela gruntu do drogi przyległego wykazane zostaną przez zarząd drogi politycznej władzy powiatowej i ściągnięte od właściciela gruntu w drodze egzekucji politycznej.

W sposobie sadzenia i utrzymywania drzew przydrożnych zastosuje się właściciel gruntu, do drogi przyległego do wskazówek, jakich na podstawie przepisów niniejszej ustawy i z nią w związku będącej instrukcyi wykonawczej (§. 18) udzieli mu organa wykonawcze zarządu drogi.

§. 5.

Koszta sadzenia i utrzymania drzew na burtach drogowych i na gruntach będących własnością drogi ponosi:

a) na drogach będących w zarządzie Wydziału krajowego fundusz krajowy, względnie specjalny fundusz budowy lub utrzymania odnośnej drogi;

b) na drogach powiatowych fundusz dróg powiatowych, względnie specjalny fundusz budowy lub utrzymania odnośnej drogi;

c) na drogach gminnych I. klasy powiatowy fundusz dróg gminnych, względnie specjalny fundusz budowy lub utrzymania odnośnej drogi. Wyjątek stanowią drogi gminne I. klasy w miastach objętych ustawą z 13. marca 1889 r. Dz. ust. kraj. Nr. 24, w których wydatki na ten cel potrzebne pokryte być mają z miejscowego funduszu drogowego (§. 43. ust. drogowej).

d) na publicznych dojazdach kolejowych strony konkurujące w stosunku oznaczonym w §. 4, względnie w §. 8. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych z 15. kwietnia 1881 Dz. ust. kraj. Nr. 46. w brzmieniu ustawy z 9. marca 1888 Dz. u. kraj. Nr. 38.

Dochody z drzew sadzonych na burtach drogowych i na gruntach będących własnością drogi wpływają do właściwego funduszu drogowego.

§. 6.

Koszta sadzenia i utrzymania drzew na gruntach do drogi przyległych, a nie będących własnością drogi, ponoszą właściciele tych gruntów. Dochody z tych drzew należą do właścicieli gruntów z ograniczeniami, zawartymi w §. 8. niniejszej ustawy.

Władze zarządzające drogą, zatem Wydział krajowy dla dróg w zarządzie kraju będących, a Wydziały powiatowe dla dróg innych autonomicznych w §. 1. ust. 1. wymienionych, mogą ułatwić niezamożnym właścicielom gruntów do drogi przyległych wypełnienie obowiązku posadzenia drzew przydrożnych przez udzielenie bezpłatnie drzewek do sadzenia.

§. 7.

Drzewa przydrożne należy sadzić z reguły w odstępach nie mniejszych, jak 20 metrów od siebie, po obu stronach drogi nie naprzeciw siebie, ale tak, by drzewo z jednej strony drogi i dwa przeciwległe drzewa z drugiej strony drogi tworzyły trójkąt równoramienny. Normalnie sadzić należy drzewa, tak na burtach, jak i poza rowami w odległości 20 centymetrów od krawędzi rowu drogowego, względnie 30 centymetrów od stopy nasypu drogowego. Na wysokich nasypach drogowych sadzić należy drzewa na krawędzi drogi gęsto w odstępach 1 1/2 metrów dla utworzenia ochrony dla przejezdnych. Wzdłuż głębokich wykopów drogowych drzew sadzić nie należy.

W terenie górzystym wzdłuż dróg prowadzących stokiem góry sadzić należy drzewa tylko w jednym rzędzie na burcie drogi przeciwległym od stoku góry. Przy drogach, na których burtach stoją słupy połączeń telegraficznych lub telefonicznych, sadzić można tylko drzewa, których wzrost i kształt koron połączeniom tym nie może przeszkadzać, względnie przez obcinanie gałęzi utrzymać te drzewa w rozmiarach dla tych połączeń nieszkodliwych.

Instrukcyja wykonawcza (§. 18.) do niniejszej ustawy określi szczegółowe przepisy co do rodzaju drzew, jakie przy drogach sadzić należy, sposobów sadzenia i pielęgnowania tych drzew.

§. 8.

Obcinanie gałęzi drzew przydrożnych może być wykonywane tylko w tej mierze, by nie zagrażało dalszemu życiu i rozwojowi drzewa. Właściciel drzewa posadzonego na gruncie prywatnym do drogi przyległym, jest obowiązany o zamiarze obcięcia gałęzi lub zupełnego wycięcia drzewa przydrożnego uwiadomić służbę drogową (droźnika) z podaniem terminu, kiedy czynność tę wykonać zamierza, tak, by zarząd drogi był w możności wykonanie tej czynności przez swe organa skontrolować, przy-

czem właściciel drzewa winien przy wykonywaniu tej czynności zastosować się do poleceń tych organów. Na miejscu wyciętego drzewa musi być w porze najbliższej dla sadzenia drzew odpowiedniej nowe drzewko posadzone.

Zarząd drogi ma prawo obcinać gałęzie na drzewach przydrożnych, chociażby one były posadzone na gruncie obcym, do drogi przyległym, o ile gałęzie te zwieszają się ponad koronę drogi, bez obowiązku zwrotu tych gałęzi lub odszkodowania właścicielowi drzewa. Również liście lub gałęzie spadłe z takiego drzewa na drogę lub rów drogowy ma prawo zarząd drogowy usunąć bez obowiązku zwrotu w naturze lub odszkodowania dla właściciela drzewa.

Drzewo przydrożne, spróchniałe lub grożące upadkiem, chociaż posadzone na gruncie obcym do drogi przyległym, ma prawo zarząd drogowy wyciąć, materiał jednak drzewny, jaki to drzewo po wycięciu przedstawia, winien zarząd drogowy pozostawić na terenie przydrożnym, zatem na krawędzi rowu drogowego, do dyspozycji właściciela drzewa do pewnego przez zarząd drogi oznaczonego terminu. Gdyby w oznaczonym terminie drzewa tego właściciel nie zabrał, zarząd drogi usunie je z terenu przydrożnego bez obowiązku odszkodowania dla właściciela drzewa. Analogiczne prawa przysługują właścicielom gruntów do dróg przyległych w stosunku do zarządów drogowych odnośnie do drzew, któreby były przez zarząd drogi posadzone poza rowami drogowymi na gruntach do drogi należących. Mianowicie właściciel gruntu ma prawo z zastrzeżeniem jednak poprzedniego powiadomienia służby drogowej (droźnika), obcinać gałęzie na drzewie, przez zarząd drogi na gruncie drogowym poza rowem drogi posadzonem, o ile gałęzie te zwieszają się ponad jego gruntami, bez obowiązku zwrotu lub odszkodowania zarządowi drogi za wartość tych gałęzi. Ma prawo i to bez poprzedniego uwiadomienia służby drogowej (dro-

źnika) liście, owoce lub gałęzie spadłe z drzewa na jego grunt usunąć bez obowiązku zwrotu w naturze lub odszkodowania dla zarządu drogi. Wreszcie ma prawo drzewo spróchniałe lub grożące upadkiem za poprzedniemi jednak uwiadomieniem służby drogowej (droźnika) wyciąć, przy czem materiał drzewny, jaki to drzewo po wycięciu przedstawia, pozostawić powinien na terenie przydrożnym do dyspozycji zarządu drogi.

§. 9.

Uszkodzenie drzew przydrożnych, które nie powoduje zguby drzewa, jak obcięcie lub obłamanie gałęzi, złamanie lub zabranie palików podpierających drzewo lub innych przyrządów ochronnych, a przy drzewach owocowych oberwanie owocu, karane będzie grzywną od 2 do 10 koron.

Wycięcie drzewa lub skałeczenie takie, które powoduje zgubę drzewa, karane będzie grzywną od 4 do 20 koron. Tym samym grzywnom podpadnie i właściciel drzewa, który przy obcinaniu gałęzi lub wycięciu drzewa nie zastosuje się do zastrzeżeń obowiązujących go przy wykonywaniu tych czynności w myśl §. 8. niniejszej ustawy.

Grzywny te mają zastosowanie w wypadkach, które nie stanowią cięższego przewinienia i nie podlegają postanowieniom kodeksu karnego.

Prócz grzywny, obowiązany będzie szkodnik zapłacić wynagrodzenie szkody, które oznacza się za każde zupełnie zniszczone drzewo w wysokości 10 koron, a za każdy zniszczony palik lub przyrząd ochronny, w wysokości 4 korony. Minimalny ten ustawą niniejszą określony wymiar odszkodowania nie uchyla jednak obowiązku szkodnika od zapłacenia odszkodowania wyższego, jeżeli istotna wartość szkody wyrządzonej przenosi powyżej podane wymiary odszkodowania.

O obowiązku zapłaty i o wysokości wynagrodzenia szkody orzeknie władza, nakładająca grzywnę równocześnie z wy-

daniem orzeczenia karnego. W orzeczeniu wymienić należy szczegółowo kwoty, jakie przypadają do zapłacenia z tytułu grzywny i z tytułu odszkodowania. Jeżeli poszkodowany żąda wynagrodzenia przenoszącego 30 koron, wtedy w orzeczeniu karnem można mu przyznać tylko wynagrodzenie do 30 koron, a co do reszty wynagrodzenia należy go odesłać do zwyczajnej drogi sądowej.

Za szkody wyrządzone przez dzieci odpowiadają rodzice, za służbę poniżej lat 14 służbodawcy. Za szkody wyrządzone przez zwierzęta odpowiada właściciel lub solidarnie współwłaściciele zwierząt.

§. 10.

W razie niemożności ściągnięcia grzywny, należy ją zamienić na karę aresztu, mianowicie przy grzywnie do 10 koron należy wymierzyć za pierwszą koronę sześć godzin aresztu, a za każdą dalszą dwie godziny aresztu, — przy wyższych grzywnach za każde pięć koron dwanaście godzin aresztu, który w ogóle najwyżej rozciągnąć można do dni 14.

§. 11.

Grzywny wpływają do funduszów ubogich tych gmin, na których terytorium przekroczenie popełnione zostało, — odszkodowania do funduszu odnośnej drogi, z wyjątkiem odszkodowań za drzewa posadzone na gruncie obcym do drogi przyległym, które to odszkodowanie przypada właścicielowi uszkodzonego drzewa.

§. 12.

Prawo dochodzenia i karania przekroczeń oznaczonych w §. 9. niniejszej ustawy, a popełnionych, czy to w gminie, czy na obszarze dworskim, stanowiącym z nią jedną miejscowość, wykonywa w poruczonym zakresie działania naczelnik tejże gminy z dwoma asesorami, zaś w miastach objętych ustawą gminną z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24 i w gminach objętych ustawą gminną z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51. burmistrz względnie naczelnik gminy.

Jeżeli obwinionym o przekroczenie jest właściciel, albo przełożony obszaru dworskiego, lub jeżeli obwinioną jest jedna z osób do przeprowadzenia dochodzenia i wymiaru kary powołanych, wówczas przeprowadzi postępowanie karne polityczna władza powiatowa.

§. 13.

Do nadzorowania i ochrony drzew przydrożnych, obowiązana jest w pierwszym rzędzie służba drogowa, t. j. droźnicy, drogomistrze i konduktorowie drogowi i t. d., następnie organa policyi miejscowej i polnej i c. k. żandarmerya.

Organa te zatem mają obowiązek pod odpowiedzialnością służbową donieść dotychczasemu urzędowi o dostrzeżonym uszkodzeniu drzewa przydrożnego.

Każdy zatrzymany przez te organa z powodu przekroczenia przepisów niniejszej ustawy ma być powolnym ich poleceniom pod grozą następstw prawnych nieposłuszeństwa władzy.

Jeżeli organa te przydybią człowieka im nieznanego na uszkodzeniu drzew przydrożnych, a zachodzi obawa, iż nie będzie można pociągnąć go później do odpowiedzialności, powinny udać się z nim do najbliższego urzędu gminnego, który przeprowadzi dochodzenie i wyda orzeczenie karne podług przepisów §. 12. niniejszej ustawy, chociażby przekroczenie spełnionem było na terytoryum innej gminy sąsiedniej.

§. 14.

Od orzeczeń wydanych przez władze gminne według przepisów §. 12. tej ustawy ustęp 1. służy prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej. Rekurs należy wnieść na ręce naczelnika gminy w przeciągu 8 dni, licząc od dnia otrzymania wyroku.

W wypadkach, w których polityczna władza powiatowa jest pierwszą instancją, obowiązują co do rekursu ogólne przepisy.

Przeciw dwóm równobrzmiącym orzeczeniom niema dalszego rekursu.

Rekursa przeciw decyzjom i orzeczeniom władz i reprezentacji, wydanym na

podstawie innych postanowień niniejszej ustawy, wnoszone być mają w zwykłym toku instancyi w myśl ogólnych w tej mierze istniejących przepisów. Wyjątek stanowi orzeczenie władzy zarządzającej drogą, wydane w myśl §. 3. niniejszej ustawy.

§. 15.

Ustawa niniejsza nie narusza stosunków prawnych, jakie zachodzą co do drzew już istniejących, czy to na burtach drogowych, czy też poza rowami drogowymi. Przepisy jednak niniejszej ustawy, dotyczące ochrony drzew przydrożnych, przepisy karne za uszkodzenia drzew i przepisy ograniczające sposób użytkowania z tych drzew mają zastosowanie i do drzew przydrożnych, posadzonych przed wydaniem niniejszej ustawy i do drzew posadzonych przy wszelkiej kategorii drogach publicznych, autonomicznych, zatem i przy drogach gminnych II. klasy.

Również mogą być na wniosek Rady powiatowej przepisy powyższej ustawy, dotyczące obowiązkowego obsadzenia dróg drzewami (§§. 1. do 7. ustawy), zastosowane na podstawie uchwały sejmowej i za Cesarskiem zezwoleniem do pewnych lub ewentualnie wszystkich dróg gminnych II. klasy w powiecie.

§. 16.

Ustawa niniejsza nie zmienia ogólnych przepisów o prawie nadzoru władz politycznych państwowych nad wykonywaniem ustaw. Prawomocne uchwały, orzeczenia i zarządzenia, wydane na podstawie tej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową. Wszelkie należytości, przypadające wskutek przedsięwzięcia na podstawie niniejszej ustawy środków przymusowych, a nie uiszczone w terminie oznaczonym, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej.

§. 17.

Postanowienia §. 3. ustęp 3., §§. 6., 8., 9., 10. i 11. mają zastosowanie analo-

giczne w wypadkach, w których drzewa przydrożne miałyby być posadzone wzdłuż dróg rządowych.

W sprawach z właścicielami gruntów do drogi przyległych co do obowiązków, jakie na nich ciążyą na podstawie powyższych przepisów ustawy, rozstrzygają, o ile chodzi o stosunki wynikłe z obowiązku sadzenia drzew przy drogach rządowych, władze polityczne państwowe w toku instancyi.

Do przeprowadzenia dochodzeń karnych z powodu przekroczeń niniejszej ustawy popełnionych na drogach rządowych, powołane są wyłącznie polityczne władze powiatowe, do których też należy wnosić doniesienia wspomniane w drugim ustępie §. 13.

§. 18.

Do ustawy niniejszej wyda polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym instrukcyę wykonawczą.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Huryk i wnosi na odesłanie całej sprawy tj. sprawozdania i wniosku Komisji Wydziałowi krajowemu do przerobienia projektu ustawy w odmiennej stylizacyi.

Przemawia p. Schätzl i stawia następującą rezolucyę:

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby jak najrychlej wprowadził do państwowych zarządów dróg, zostających w administracyi państwa, analogiczne normy, jakie zostały nałożone na zarządy dróg autonomicznych.

Izba popiera powyższą rezolucyę p. Schätzla.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Rotter.

Przemawia Członek Wydziału krajowego p. Dąbski.

Przemawia p. Rotter.

Przemawia Członek Wydziału krajowego p. Dąbski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca formalny wniosek p. Huryka na odesłanie całej sprawy do Wydziału krajowego.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

§. 1.

Wzdłuż wszystkich dróg krajowych, powiatowych, gminnych I. klasy i publicznych dojazdów kolejowych, mają być posadzone i utrzymane po stronach drogi, a w miejscach, gdzie szerokość drogi na to nie pozwala, przynajmniej po jednej stronie rzędy drzew.

Wyjątek stanowią części dróg wiodące przez osady gęsto zabudowane i przez lasy.

Jakie jeszcze inne wyjątki dopuszczone być mogą ze względu na położenie i potrzeby drogi i z uwagi na kulturę gruntów sąsiednich, postanowi w każdym poszczególnym wypadku Wydział krajowy co do dróg pozostających w jego zarządzie, a Wydziały powiatowe co do wszystkich innych w ustępie 1. wymienionych dróg.

Izba uchwala bez rozprawy §. 1. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 2.

Drzewa przydrożne sadzone być mają z reguły na burtach drogi. Tylko w wypadkach, gdzie względy komunikacyjne ten sposób obsadzania drogi drzewami wykluczają, mają być rzędy drzew przydrożnych umieszczone poza rowami drogi.

W myśl tej zasady postanowią władze, zarządzające drogą, czy rzędy drzew przy tej drodze mają być posadzone, względnie uzupełnione na burtach drogi, czy też poza rowami.

Izba uchwala bez rozprawy §. 2. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 3.

1. Obowiązek sadzenia i utrzymywania drzew na burtach drogi ciąży na władzy, zarządzającej drogą.

2. Drzewa poza rowami drogowymi obowiązana jest również posadzić i utrzymać władza zarządzająca drogą, jeżeli po za rowem drogowym istnieje pas gruntu przydrożnego, będącego własnością drogi, przynajmniej 60 cm. szeroki.

3. Gdzie gruntu przydrożnego, będącego własnością drogi, przynajmniej w rozmiarze powyżej podanym niema, obowiązany jest posadzić i utrzymać drzewa przydrożne właściciel gruntu, przyległego do rowu drogi, w terminie i na miejscach, które oznaczają organa wykonujące zarząd drogi (służba drogowa). Gdyby właściciel gruntu przydrożnego mniemał, że posadzenie drzew w miejscach, oznaczonych przez organa wykonujące zarząd drogi, zagraża kulturze jego gruntu, ma prawo wnieść przedstawienie do Wydziału krajowego w terminie dni 14 od dnia zawiadomienia, o ile grunt jego przylega do drogi będącej w zarządzie kraju a do Wydziału powiatowego w takim samym terminie, o ile grunt przylega do jednej z innych dróg autonomicznych w §. 1. ustęp 1. wymienionych. Od orzeczenia tych władz nie przysłuża prawo dalszego odwołania.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia wniosek na odesłanie tego §. 3. do Wydziału krajowego jako Komisji.

Przemawia Członek Wydziału krajowego p. Dąbski.

Przemawia p. Huryk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 3. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 4.

Gdyby w terminie przez organa wykonujące zarząd drogi oznaczonym, względnie w razie wniesienia przedstawienia

w termie podanym w orzeczeniu wydanem przez władze w §. poprzednim wymienione, właściciel gruntu do polecenia posadzenia drzew przydrożnych się nie zastosował (§. 6.), posadzi zarząd drogi drzewa przydrożne na koszt właściciela gruntu. W ten sam sposób postąpi zarząd drogi w wypadku, gdyby właściciel gruntu przydrożnego nie posadził drzew na miejscu takich drzew, które wskutek polecenia zarządu drogi już raz posadzone zniszczały lub wycięte zostały. Koszta poniesione przez zarząd drogi na sadzenie drzew w zastępstwie opornego właściciela gruntu do drogi przyległego wykazane zostaną przez zarząd drogi politycznej władzy powiatowej i ściągnięte od właściciela gruntu w drodze egzekucji politycznej.

W sposobie sadzenia i utrzymywania drzew przydrożnych zastosuje się właściciel gruntu do drogi przyległego do wskazówek, jakich na podstawie przepisów niniejszej ustawy i z nią w związku będącej instrukcyi wykonawczej (§. 18.) udziela mu organa wykonawcze zarządu drogi.

Przemawia p. Stapiński i stawia poprawkę następującą: w wierszu piątym z góry ustępu pierwszego po „(§. 6)“ dodać słowa: „wyznaczony mu będzie drugi termin 14-dniowy, a gdyby i ten termin bezskutecznie upłynął...”

Izba popiera poprawkę p. Stapińskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i zgadza się na poprawkę p. Stapińskiego.

Izba uchwała §. 4. z poprawką p. Stapińskiego, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

§. 5.

Koszta sadzenia i utrzymania drzew na burtach drogowych i na gruntach będących własnością drogi ponosi:

a) na drogach będących w zarządzie Wydziału krajowego fundusz krajowy, — względnie specjalny fundusz budowy lub utrzymania odnośnej drogi;

b) na drogach powiatowych fundusz dróg powiatowych, względnie specjalny

fundusz budowy lub utrzymania odnośnej drogi;

e) na drogach gminnych I. klasy powiatowy fundusz dróg gminnych, względnie specjalny fundusz budowy lub utrzymania odnośnej drogi. Wyjątek stanowią drogi gminne I. klasy w miastach objętych ustawą z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24, w których wydatki na ten cel potrzebne pokryte być mają z miejscowego funduszu drogowego (§. 43. ust. drog.);

d) na publicznych dojazdach kolejowych strony konkurujące w stosunku oznaczonym w §. 4., względnie w §. 8. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych z 15. kwietnia 1881 Dz. u. kr. Nr. 46 w brzmieniu ustawy z 9. marca 1888 Dz. u. kraj. Nr. 38.

Dochody z drzew sadzonych na burtach drogowych i na gruntach będących własnością drogi wpływają do właściwego funduszu drogowego.

Izba bez rozprawy uchwała §. 5. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 6.

Koszta sadzenia i utrzymania drzew na gruntach do drogi przyległych, a nie będących własnością drogi, ponoszą właściciele tych gruntów. Dochody z tych drzew należą do właścicieli gruntów z ograniczeniami, zawartymi w §. 8. niniejszej ustawy.

Władze zarządzające drogą, zatem Wydział krajowy dla dróg w zarządzie kraju będących, a Wydziały powiatowe dla dróg innych autonomicznych w §. 1. ust. 1. wymienionych, mogą ułatwić niezamożnym właścicielom gruntów do drogi przyległych wypełnienie obowiązku posadzenia drzew przydrożnych przez udzielenie bezpłatnie drzewek do sadzenia.

Przemawia p. Skołyszewski i stawia poprawkę, a mianowicie, aby we wierszu czwartym z dołu zamiast słowa: „moga“, słowo „mają“.

Izba popiera powyższą poprawkę p. Skołyszewskiego.

Przemawia Członek Wydziału krajowego p. Dąbski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 6. bez słowa: „moga“, następnie poprawkę p. Skołyszewskiego, aby zamiast słowa: „moga“ umieścić: „mają“ odrzuca, a wreszcie oddzielnie uchwalono słowo: „moga“ zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 7.

Drzewa przydrożne należy sadzić z reguły w odstępach nie mniejszych, jak 20 metrów od siebie, po obu stronach drogi nie naprzeciw siebie, ale tak, by drzewo z jednej strony drogi i dwa przeciwległe drzewa z drugiej strony drogi tworzyły trójkąt równoramienny. Normalnie sadzić należy drzewa, tak na burtach, jak i poza rowami w odległości 20 centymetrów od krawędzi rowu drogowego, względnie 30 centymetrów od stopy nasypu drogowego. Na wysokich nasypach drogowych sadzić należy drzewa na krawędzi drogi gęsto w odstępach 1—1½ metrów dla utworzenia ochrony dla przejezdnych. Wzdłuż głębokich wykopów drogowych drzew sadzić nie należy.

W terenie górzystym wzdłuż dróg prowadzących stokiem góry sadzić należy drzewa tylko w jednym rzędzie na burcie drogi przeciwległym od stoku góry. Przy drogach, na których burtach stoją słupy połączeń telegraficznych lub telefonicznych, sadzić można tylko drzewa, których wzrost i kształt koron połączeniom tym nie może przeszkadzać, względnie przez obcinanie gałęzi utrzymać te drzewa w rozmiarach dla tych połączeń nieszkodliwych.

Instrukcja wykonawcza (§. 18.) do niniejszej ustawy określi szczegółowe przepisy co do rodzaju drzew, jakie przy drogach sadzić należy, sposobów sadzenia i pielęgnowania tych drzew.

Przemawia p. Stapiński i stawia poprawkę: aby w wierszu szóstym i siódmym

z góry ustępu pierwszego po słowie: „w odległości“ i po słowie: „względnie“ dodać słowo: „około“; w wierszu zaś czwartym z góry tegoż ustępu po słowie: „tworzyły“ dodać, „w przybliżeniu“.

Izba popiera powyższą poprawkę p. Stapińskiego.

Przemawia p. Rotter i stawia następującą poprawkę: po słowach „może przeszkadzać“ ma być „albo też takie, które przez obcinanie gałęzi utrzymać można w rozmiarach dla tych gałęzi nieszkodliwych“.

Izba popiera poprawkę p. Rottera.

Przemawia p. Kramarczyk.

Przemawia Członek Wydziału krajowego p. Dąbski.

Przemawia p. Buynowski i stawia następującą poprawkę: po słowie: „przeszkadzać“ dać „;“ a po słowie „względnie“ do dać słowo: „należy“.

Izba popiera poprawkę p. Buynowskiego.

P. Rotter oświadcza, że swoją poprawkę cofa wobec poprawki przez p. Buynowskiego postawionej.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Buynowskiego.

Izba uchwała §. 7. z poprawką p. Buynowskiego przyjętą przez p. sprawozdawcę następnie uchwała poprawkę p. Stapińskiego, aby słowo „około“ dodać przed „20 centymetrów“, dalej uchwała poprawkę p. Stapińskiego, aby słowo „około“ dodać przed „30 centymetrów“, wreszcie uchwała poprawkę p. Stapińskiego, aby po słowie „tworzyły“ w 4 wierszu z góry dodać słowo: „w przybliżeniu“; głosując oddzielnie nad każdą częścią tej poprawki p. Stapińskiego, w myśl zarządzenia Marszałka wskutek formalnego wniosku p. Buynowskiego.

Sprawozdawca czyta:

§. 8.

Obcinanie gałęzi drzew przydrożnych może być wykonywane tylko w tej mierze, by nie zagrażało dalszemu życiu i rozwo-

jowi drzewa. Właściciel drzewa, posadzonego na gruncie prywatnym do drogi przyległym, jest obowiązany o zamiarze obcięcia gałęzi lub zupełnego wycięcia drzewa przydrożnego uwiadomić służbę drogową (drożnika) z podaniem terminu, kiedy czynność tę wykonać zamierza, tak, by zarząd drogi był w możności wykonanie tej czynności przez swe organa skontrolować przy czem właściciel drzewa winien przy wykonaniu tej czynności zastosować się do poleceń tych organów. Na miejscu wyciętego drzewa musi być w porze najbliższej dla sadzenia drzew odpowiedniej nowe drzewko posadzone.

Zarząd drogi ma prawo obcinać gałęzie na drzewach przydrożnych, chociażby one były posadzone na gruncie obcym, do drogi przyległym, o ile gałęzie te zwieszają się ponad koronę drogi, bez obowiązku zwrotu tych gałęzi lub odszkodowania właścicielowi drzewa. Również liście lub gałęzie spadłe z takiego drzewa na drogę lub rów drogowy ma prawo zarząd drogowy usunąć bez obowiązku zwrotu w naturze lub odszkodowania dla właściciela drzewa.

Drzewa przydrożne, spróchniałe lub grożące upadkiem, chociaż posadzone na gruncie obcym do drogi przyległym, ma prawo zarząd drogowy wyciąć, materiał jednak drzewny, jaki to drzewo po wycięciu przedstawia, winien zarząd drogowy pozostawić na terenie przydrożnym, zatem na krawędzi rowu drogowego, do dyspozycji właściciela drzewa do pewnego terminu. Gdyby w oznaczonym terminie drzewa tego właściciel nie zabrał, zarząd drogi usunie je z terenu przydrożnego bez obowiązku odszkodowania dla właściciela drzewa. Analogiczne prawa przysługują właścicielom gruntów do dróg przyległych w stosunku do zarządów drogowych odnośnie do drzew, któreby były przez zarząd drogi posadzone poza rowami drogowymi na gruntach do drogi należących. Mianowicie właściciel gruntu ma prawo z zastrzeżeniem jednak poprzedniego powiadomienia

służby drogowej (droźnika), obcinać gałęzie na drzewie, przez zarząd drogi na gruncie drogowym poza rowem drogi posadzonem, o ile gałęzie te zwieszają się ponad jego gruntami, bez obowiązku zwrotu lub odszkodowania zarządowi drogi za wartość tych gałęzi. Ma prawo i to bez poprzedniego uwiadomienia służby drogowej (droźnika) liście, owoce lub gałęzie spadłe z drzewa na jego grunt usunąć bez obowiązku zwrotu w naturze lub odszkodowania dla zarządu drogi. Wreszcie ma prawo drzewo spróchniałe lub grożące upadkiem za poprzedniem jednak uwiadomieniem służby drogowej (droźnika) wyciąć, przy czem materyał drzewny, jaki to drzewo po wycięciu przedstawia, pozostawić powinien na terenie przydrożnym do dyspozycji zarządu drogi.

Do głosu zgłaszają się pp. Huryk, Skołyśzewski i Rotter

Marszałek oznajmia, że ma zamiar zamknąć posiedzenie.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 28. października 1904 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 12 minut 20 po północy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r.

Kazimierz Lubomirski w. r.

